

rollen for mig i dette Spørgsmaal, er, at hvor Privat-skolen udfører et Arbejde, som Kommunerne ikke selv kunne paatage sig, der er det berettiget, at Kommunen eller Staten kommer den private Skole til Hjælp. Det er dette Princip, som har bevirket, at Staten har støttet de private lærde Skoler, Realskolerne og Folkehøjskolerne rundt omkring i Landet, fordi man erkender, at der her gøres et Arbejde, som Staten ikke selv kan tage op, men som i og for sig bør udføres. Naar derfor de private Skoler rundt omkring i Kommunerne udføre et Arbejde, som Kommunerne ikke selv kunne paatage sig, og naar de spare Kommunerne for Udgifter, er det fuldt berettiget at tillægge dem en Hjælp herfor. Det maa være det ledende Princip, men hvorledes saa i øvrigt denne Hjælp kan ydes, efter hvilke Principper den rettest bør gives, ja derom kan der jo nærmere forhandles, og jeg for mit Vedkommende skal paa ingen Maade være uvillig til at arbejde med det eventuelle Udvalg paa Løsningen af dette Spørgsmaal. Jeg vil kun endnu fremhæve den Vanskelighed, som Spørgsmaalets Løsning frembyder, at der dog sikkert bør gøres Forskel mellem Privatskoler paa Landet og Privatskoler i Byerne. Der ses ikke at være i alt Fald samme Grund til, at Privatskolerne i Byerne skulle saa en saadan Støtte af Kommunen som den, der kunde være til at give Privatskolerne paa Landet en saadan Støtte.

Ved Siden af de Spørgsmaal, som man saaledes har savnet i Lovforslaget, er der særlig et enkelt Spørgsmaal, som man paa den anden Side har ment ikke burde være medtaget i Forslaget; det er den Bestemmelse, som indeholdes i Lovforslagets § 9 om forandrede Regler for Lærernes Kaldelse. Det forekommer mig, at efterhaanden som Forhandlingerne ere stredne frem, har der været en vis Tilbøjelighed til at laa sig stadig stærkere for Bryttet og tage Afstand fra denne Bestemmelse, fralægge sig enhver Lod og Del i, at en saadan Bestemmelse skulde kunne gennemføres her i Tinget. Man har endog ment at turde høre op med et saa mægtigt Styks som Grundlovens § 91 og henvist til, at Forslaget vilde være et Indgreb i Kommunernes Selvstyre. Ja, vi ville jo alle være paa det rene med, at Bestemmelsen i og for sig ikke har den mindste Sammenhæng med Grundlovens § 91, hvori der ikke staar det mindste om Skolevæsenets Styrelse. Man sammenholder da saa Landkommunallovens § 15 med nævnte Grundlovsbestemmelse. Det er jo imidlertid klart, at Grunden til, at Skolevæsenet betragtes som en Kommunalopgave, er den, at det er

Kommunernes Penge, der drive Skolevæsenet, og vi ville jo alle være paa det rene med, at hvis det lykkes en Gang at gennemføre f. Eks. den socialistiske Tanke om en almindelig Stats-skole, vil Skolevæsenet paa ingen Maade længere blive betragtet som en kommunal Opgave, og saa vilde den Bestemmelse i Landkommunallovens § 15 være et dødt Bogstav (Afbrydelse af Bernitsen). Det ærede Medlem fra Årsens (Bernitsen) bemærker, at det vilde forudsætte en Grundlovsforandring. Paa ingen Maade! (Bernitsen: Jo, for at den socialistiske Tankegang skulde komme til at raade). En socialistisk Stats-skole vilde paa ingen Maade stride mod Grundlovens § 91! Men efter denne Betragtning vil det ogsaa være klart, at jo mere Staten maa træde til for at løse Kommunens Opgave med Hensyn til Skolevæsenet, desto mere bør Staten ogsaa have sin Ret til at faa Indflydelse paa Skolevæsenets Bestyrelse. Der blev af det ærede Medlem fra Langeland (Guldbrandsen) forleden Dag bemærket, at det kunde jo ikke spille nogen Rolle, om det var Kommunens Penge eller Statens Penge, der her anvendtes, thi det var jo Borgernes Penge begge Dele. Ja, det ærede Medlem har dog levet tilstrækkelig længe i det offentlige Liv til at vide, at der er Forskel paa Administrationen af de kommunale Midler og Statens Midler. Naar vi kommer til Benyttelsen af Statsmidler, er det Statens Organer, der skulle have Tilsyn med Anvendelsen; saa længe det er de kommunale Midler, er Anvendelsen betroet de kommunale Bestyrelser. Jeg tror derfor ikke, det kan besvrides, at der er en god, logisk Sammenhæng i at optage Bestemmelser om en forandret Kaldelsesmaade i et Lovforslag, der omhandler og gaar ud paa at foreslaa et saa væsentlig forøget Tilskud fra Statens Side til Dækning af Skoleudgifterne i Landet. Det er ret ejendommeligt at se den Nærlighed, der nu er vaagnet til den bestaaende Ordning af Kaldelsesreglerne, naar man lægger Mærke til, hvorledes disse Regler tidligere ere blevne bedømte. Naar vi se hen til den Betænkning fra Folketingsudvalget i 1879—80, som jeg for omtalte, ville vi Spalte 1812 i Tillæg B i Rigsdagstidenden for 1879—80 finde følgende Bemærkning, som jeg vil tillade mig at oplæse: "Om Lærereembedernes Besættelse indeholder Lovforslaget saa godt som intet, uagtet den nu foreskrevne Fremgangsmaade har fremkaldt ikke ugrundede Anker fra forskellige Sider. Særlig har man følt Ulemperne ved, at Indstillingerne til et Embede ere lagte i Kommunalbestyrelsens Haand". Det ærede Medlem fra Årsens (Bernitsen) var Med-